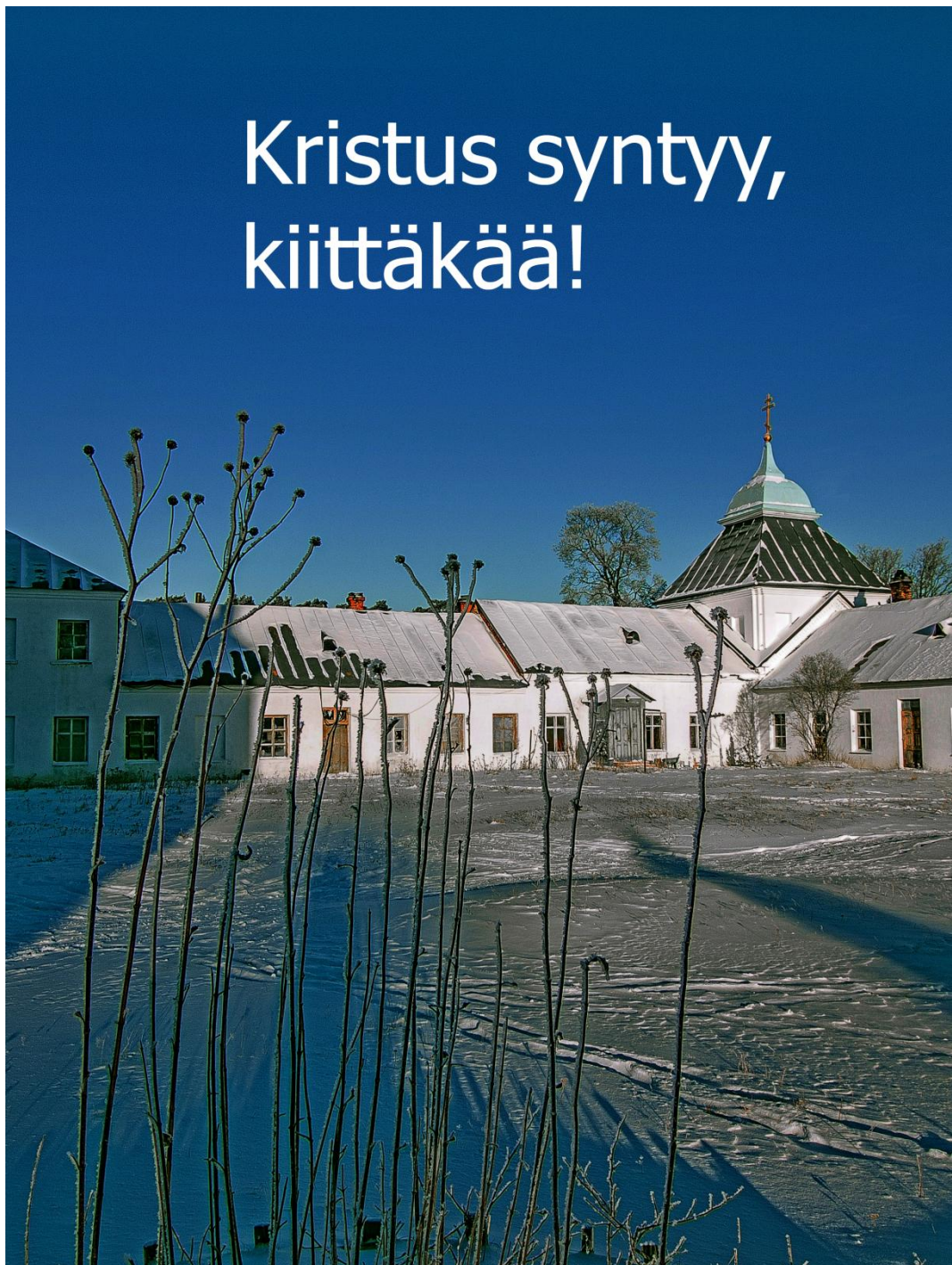

KONEVITSA RY

JÄSENTIEDOTE 3/2017

Kristus syntyy,
kiittäkää!

KONEVITSA RY

- 3 Hyvää juhlaa –Prasdnikom! - *Heikki Jääskeläinen*
- 4 Konevitsan luostari nousee taas
- 7 Konevitsa ry:n kunniajäsenillä merkkipäiviä – *Helena Pavinskij*
- 8 Igumeni Aleksandr kymmenen vuotta luostarin johtajana
- 9 Konevitsan Jumalansynnyttäjän syntymän munkkiluostarin vaikutus ympäristöönsä - *Igumeni Aleksandr*
- 12 Filokalia – hengellisen elämän opas Pyhäältä vuorelta – *Veikko Purmonen*
- 15 Konevitsa-kvartetti laulanut jo 25 vuotta
- 16 Karjalan kannas: Usko, Toivo ja Rakkaus
- 17 Oppikeskustelujen satoa venäjäksi. suomeksi ja englanniksi
- 18 Konevitsa ry:n vuosikokouskutsu 10.2.2018
- 19 Konevitsa ry:n säännöt ym. jäsenasiaa
- 20 Postikortteja Konevitsasta

**Toimitus ja taitto Heikki Jääskeläinen. Kuvat Konevitsan kävijät.
Kansikuva Anna Voskresenskaja. – Paino Kopio Niini, Helsinki 2017**

KONEVITSA RY:N HALLITUS 2017

**Heikki Jääskeläinen,
puheenjohtaja**

Soittajantie 3 L 85,
00420 Helsinki
045 8551885
heijaa@saunalahti.fi

**Jarmo Ihalainen,
sihteeri ja talouden-
hoitaja**

Kauppakatu 19 C 18,
78200 Varkaus
040 747 5200
jarmo.ihalainen@ektenia.fi

Kirsi Fahler

Merivalkama 20 A 16,
02320 Espoo
040 744 6536
k.fahler@gmail.com

Anastasia Injushina

Suokalliontie 7,
01120 Västerskog
050 581 7972
anastasia.injushina@springlightmusic.com

**Veikko Muuronen,
varapuheenjohtaja**

Kivitaskunkatu 7,
53950 Lappeenranta
0400 865 814
veikko.muuronen@pp.inet.fi

**Asta Rosenström-
Fortelius**

Punahilkantie 2 A 1,
00820 Helsinki
044 31 33 740
asta.rosenstrom@gmail.com

Pekka Sankilampi

Kansakoulukatu 7-9 C 36
40100 Jyväskylä
040 528 1951

Hyvää juhlaa - Prasdnikom!

Päättymässä oleva vuosi on ollut juhlavuosi. Monet juhlien aiheista ovat juontuneet niistä yhteiskunnallisista muutoksista, jotka ovat koskettaneet etenkin Venäjän ortodoksista kirkkoa.

Aloitimme vuoden 2017 Konevitsa ry:n 25-vuotisjuhlilla ja tunsimme kiitollisuutta erityisesti niistä vapaaehtoisista, jotka riensivät apuun, kun Konevitsan luostari jälleen palautui kirkolle.

Marraskuussa Konevitsa-kvartetti juhli 25 vuotiaan ja piti syntymäpäiväkonsertin Pietarin filharmonikkojen salissa.

Vuosi on ollut myös Konevitsan kahden entisen johtajan juhlavuosi, kun luostarin uudenajan ensimmäisenä johtajana toiminut silloinen arkki-
mandriitta Nazari vietti 65-vuotisjuhlaansa – nyt Kronstadtin piispana - ja hänen seuraajansa pappismunkki Mstislav täytti 50 vuotta – nyt Tihvinän ja Lotinapellon piispana.

Juhlijoihin liittyy myös igumeni Aleksandr, joka nimitettiin joulukuussa 2007 Konevitsan luostarin johtajaksi ja igumeniksi tammikuussa 2008. Nyt näyttää siltä, että igumeni Aleksandr tulee viettäneeksi juhlaa – kuten on tapana sanoa – työn merkeissä. Rakennus- ja entisöimistöiden toivotaan valmistuvan Konevitsan luostarin 625-vuotisjuhlaan ensi kesäksi.

Niin arkeemme kuin juhliimme saamme innostusta juhlien juhlasta, joulusta. Jeesus-lapsesta loistaa valo meidän pimeytemme.

*”Katso, pimeys peittää maan,
yön synkkyys kansat.*

*Mutta sinun taivaallesi kohoaa aamunkoi,
Herran kirkkaus hohtaa sinun ylläsi.” Jes. 60:2*

Heikki Jääskeläinen

Rosneftin laiva liikennöi jo syyskuussa 2017. Myös Konevets-laiva palaa liikenteeseen.

Konevitsan luostari nousee taas

Konevitsan Jumalanäidin syntymän miesluostari on kohta 625-vuotisen historiansa aikana hävitetty ja rakennettu uudelleen useammankin kerran. Viimeisin hävityskausi oli toisen maailmansodan jälkeinen neuvosto-aika.

Nyt tämänkin hävityksen jäljet alkavat olla melko lailla peitossa: vanhaa restauroidaan ja uutta rakennetaan, kuten 14.8.2016 allekirjoitetussa luostarin, paikallishallinnon ja Rosneft-yhtiön sopimuksessa on sovittu.

Igumeni Aleksandr kertoi Konevitsa ry:n hallituksen kokouksessa Uudessa Valamosa 30.9., mitä jo nyt on tehty. Rakentajat ja aika kilpailevat keskenään, jotta keskeisimmät kohteet olisivat valmiita luostarin 625-vuotisjuhlaan ensi kesänä.

Sähköä, laivoja, jumalanpalvelustiloja

Igumeni Aleksandr kertoi, että Sortanlahden on rakennettu jo pienehkö podvorikirkko entiseen alueen päiväkotina toimineeseen puurakennukseen. Kirkossa toimitetaan jo palveluksia. Alueelle on raivattu valvottua pysäköintialuetta henkilöautoille ja busseille.

Sortanlahden kautta luostarisaareen on vedetty Laatokan pohjaa pitkin sähkökaapeli. Konevitsan äänimaisemaan kuulunut vaimea sähköaggregaatin dieselputputus on jäämässä historiaan.

Ensimmäinen ehostettu rakennus on pyhän Nikolaoksen tsasouna luostarin rannassa. Viereinen punatiilinen ns. suomalaisten pyhiinvaeltajien majoitusrakennus on jouduttu suurelta osin purkamaan ennen korjauskentämistä. Jatkossa rakennus palvelee pyhiinvaellustoimistona.

Valkoisessa kivihotellissa on kohta sisätyöt ja ulkorappaukset valmiina. Seuraavana on vuorossa uusi katto. Keväällä siistitään ympäristö, jonne on kertynyt paljon purkujätettä.

Kellotapulissa konservoidaan seinämaalauksia. Rakennustelineet on otettu pois siksi aikaa, kunnes kirkon kellot asennetaan.

Pääkirkon yläkirkossa kahdenkymmenen taitelijan ryhmä kunnostaa seinämaalauksia, joiden luonnokset ovat nyt paperilla. Luonnokset on tehty vanhojen valokuvien perusteella.

Igumeni Aleksandr työmaalla.

Pyhän Nikolaoksen tsasouna on jo entisöity. Vanha suomalaisten pyhiinvaeltajien rakennus muuntuu luostarin pyhiinvaellustoimistoksi.

Uudet kirkonkellot odottavat tapulin vahvistustöiden valmistumista.

Yläkirkon freskojen parissa työskentelee parikymmentä taiteilijaa. Tavoitteena on uudelleen maalata freskot alkuperäisten mallien mukaan. SA-Kuva.

Pyhittäjän pyhäinjäännökset ja Konevitsalaisen Jumalanäidin ikoni on siirretty remontin alta alakirkosta Arsenin kirkkoon.

Pääkirkon alakirkko on tyhjennetty remontin vuoksi. On luvattu, että kaksi viikkoa ennen pääsiäistä kirkon remontti olisi val-

mis. Lattiapäällysteet vaihdetaan alttarissa, kirkko saa uudet ikkunat ja ovet restauroidaan. Kaikki mikä voidaan, restauroidaan.

Iloinen uutinen pyhiinvaeltajille ja saarella asioiville on, että Rosneftin laiva kulkee jo nyt Sortanlahden ja luostarisaaren välillä. Luostari oman laivan merikelpoisuusasiakirjat saadaan kuntoon piakkoin. Laiturit sekä Sortanlahdessa että saarella uusitaan.

Luostarin sisäisessä elämässä ei ole tapahtunut muita muutoksia kuin että veljestö on saanut uuden pappismunkin, Danielin.

Kohti luostarin 625-vuotisjuhlaa

Valmistelut luostarin 625-vuotisjuhlan järjestelyistä ovat vielä unelmien tasolla. Suunnitelmien mukaan remontti on tehty 15.6.2018 mennessä. Varmaa tämä ei kuitenkaan ole, sillä kohteissa ollaan aikataulusta jäljessä ainakin kuukausi. Toiveissa on, että 12.7.2018 Venäjän federaation presidentti ja Venäjän ortodoksisen kirkon patriarkka vierailevat luostarissa.

Rosneft -yhtiö rakentaa ja kunnostaa suurremontissa seinät ja muut puitteet. Luostarin vastuulle jää sisustaminen ja remontin jälkien siistiminen. Rosneft ei avusta eikä tue luostarin omaa ja varsinaista hengellistä toimintaa. Suomalaisten ja Konevitsa ry:n tuki on yhtä tarpeen kuin ennenkin.

Rakennustyöläisten määrä saarella on noussut alun 50:stä lähes 200:aan. Heitä varten rakennettu majoitusrakennus jää remontin jälkeen luostarin käyttöön.

Yhteenvetona igumeni Aleksandr näki, että luostari viettää 625-vuotisjuhlaa niissä puitteissa, missä luostari on juhlapäivinä.

Suomessa on kiinnostusta 625-vuotisjuhlaa kohtaan ja muutenkin on jo kyselyt ensi kesän talkooleireistä ja pyhiinvaelluksista. Vuosia mukana olleet ja uudetkin Konevitsan ystävät haluavat nähdä luostarin näiden suurten muutosten jälkeen ja tukea osaltaan luostarin hengellistä toimintaa.

Igumeni Aleksandr toivoi, että luostari saisi Suomesta edelleen talkoopua, sillä juhlaan valmistautuminen tarkoittaa paljon työtä, työtä ja työtä. – HJ

Konevitsa ry:n kunniajäsenillä merkkipäiviä

Kolme kunniajäsentämme on tänä vuonna juhlinut merkkipäiviään.

Sarjan aloitti Valamon luostarin johtaja, arkkipiispa **Sergei**. Kristuksen kirkastumisen muistopäivänä ja Valamon kirkon juhlapäivänä täyttyi 20 vuotta siitä, kun arkkipiispa Sergei asetettiin Valamon luostarin johtajaksi. Hänen kollegansa lähialueiden luostareista saapuivat onnittelemaan häntä.

Liturgiaa 6.8. johti K.P. Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa **Leo** kanssapalvelijoinaan kuusi piispa ja 18 pappia. Liturgian, vedenpyhityksen ja uudishedelmien siunaamisen jälkeen arkkipiispa Leo piti puheen, jonka lopussa hän ilmoitti iloisen uutisen.

Arkkipiispa mm. lausui: "... Haluan muistaa tämän pyhän luostarin johtajaa tavalla, joka vain hyvin harvoissa tapauksissa suodaan papiston jäsenelle. Olen suonut Teille, arkkipiispa Sergei, tunnustukseksi toiminnastanne Suomen ortodoksisen arkkipiispakunnan hyväksi Pyhän Karitsan Ritarikunnan komentajan merkin".

Aksios, aksios, aksios!

Historiaa tehtiin siinäkin, että vigilian ja liturgian toimittamiseen osallistui Laatokan Valamon johtaja, K.S. Troizkin piispa **Pankratij**, joka nyt ensimmäistä kertaa toimitti Suomessa palveluksia yhdessä suomalaisten piispojen ja papiston kanssa.

Konevitsan luostarin ensimmäinen johtaja, nykyinen Kronstadtin piispa Nazarij täytti 65-vuotta 11.08., mutta yhdisti syntymäpäivänsä vieton nimipäivänsä kanssa 27.10.

*Palkittu arkkipiispa Sergei
Kuva Helena Pavinskij*

*K.S. piispa Nazarij Valamon kirkossa 7.8..
Kuva Mihail Shishkov*

Pietarin ja Laatokan metropoliitta **Varsonofij** johti liturgiaa kanssapaalvelijoinaan viisi esi-paimenta ja parikymmentä pappia. Hänen Pyhyytensä Moskovan ja koko Venäjän patriarkka Kirillin tervehdysadressissa sanottiin mm. "Erytisen kiitokseni haluaisin lausua Teille panoksestanne Konevitsan luostarin ja Aleksanteri Nevskin lavran jälleenrakentamisesta. Lavraa johdatte jo yli 20 vuoden ajan".

Liturgian jälkeen juhlavastaanotolla Lavran trapesassa mukana yli 200 henkilöä.

*K.S. Piispa Mstislav Valamon kirkossa 6.8..
Kuva Pentti Potkonen*

*Järjestyksessä toinen Konevitsan luostarin johtaja, Tihvinän ja Lotinapellon piispa **Mstislaville** tuli 11.11. täyteen 50 vuotta. Juhlia vietettiin Tihvinän Uspenien Jumalanäidin luostarissa. Piispaystäviä oli saapunut 14 ja lauantain liturgiassa papistoa oli yli 40 henkilöä. Liturgian jälkeen piispat toimittivat molebenin ihmeitätekevän Tihvinän Jumalanäidin ikonin edessä. Juhlavastaanotolla oli noin 350 henkilöä.*

Toivotamme kunniajäsenillemme Monia armorikkaita vuosia!

Helena Pavinskij

Igumeni Aleksandr kymmenen vuotta luostarin johtajana

Pyhä Synodi nimitti pappismunkki Aleksandrin Konevitsan luostarin johtajaksi kymmenen vuotta sitten 27.12.2007 ja antoi 18.1.2008 hänelle igumenin arvon.

Luostariin Aleksandr Arva tuli maallikkona 1999. Luostariaikana hän valmistui Pietarin teologisesta seminaarista, antoi luostarilupauksensa ja vihittiin pappismunkiksi. Hän toimi mm. luostarin taloudenhoitajana.

Kun vuonna 2013 muodostettiin Viipurin ja Priozerskin hiippakunta, tuli hiippakunnan piispa Ignatista venäläisen käytännön mukaan Konevitsan luostarin hengellinen johtaja. Igumeni Aleksandr toimii piispan siunauksella luostarin johdossa.

Toivotamme igumeni Aleksandrille monia armorikkaita vuosia!

HJ

Igumeni Aleksandr:

Konevitsan Jumalansynnyttäjän syntymän munkkiluostarin vaikutus ympäristöönsä

Näin 1900-luvun alun luostarivieras näki sataman, Pyhän Nikolaoksen skiitan, suomalaisten pyhiinvaeltajien majoitusrakennuksen, valkoisen hotellin ja luostarin kupolit.

Luostareita alkoi syntyä Venäjälle 1000-luvulla. Niillä oli merkittävä vaikutus sekä talouteen että kulttuuriin ja usein niistä tuli ortodoksisen uskon etuvartioasemia pakanallisilla mailla. Tämä pätee myös Konevitsan Jumalansynnyttäjän syntymän luostariin, jonka pyhittäjä Arseni Konevitsalainen perusti vuonna 1393. Näin kävi toteen Athoksen igumeni Johanneksen profetia, sillä pyhittäjä Arseni oli saanut häneltä seuraavan siunauksen palata Novgorodin maille: "Sinun käsiesi avulla Jumala pystyttää luostarin pohjoisille maille ja monet ihmiset pelastuvat siellä ja tuo maa saa vapauden moniksi vuosiksi".

Luostari perustettiin Laatokan autiolla saarelle, jossa oli aikaisemmin sijainnut pakanallinen uhripaikka. Vaikka suuriruhtinas Jaroslav Vsevolodovis oli kastanut Karjalan maat kristinuskoon vuonna 1227, vanha taikausko oli säilynyt Vatjan viidenneksessä

aina 1500-luvulle saakka, kuten Novgorodin ja Pihkovan arkkipiispa Makari kirjoitti vuonna 1534. Pyhittäjä Arseni karkotti pahat henget Hevoskiveltä, mikä oli erittäin merkityksellistä Novgorodin maiden kristillistämiseksi, sillä ihmiset vapautuivat "pahojen henkien pelosta", julmasta ja synkältä taikauskosta. Hurskaan kilvoittelijan elämä vaikutti suuresti alueen asukkaisiin, samoin kuin se, että hänen pyhäinjäännöksensä löydettiin hänen kuoltuaan. Tämä näkyy esimerkiksi pyhittäjä Arsenin elämäkerrassakin. Tavalliset ihmiset - kalastajat, talonpojat ja kauppiat - kääntyivät hänen puoleensa ja saivat tarvitsemaansa apua.

Laatokan saarella sijaitseva Konevitsan luostari eli rajaseudulla, missä Suur-Novgorodin ja Ruotsin etupiirit lomittuivat toisiinsa. Voidaan sanoa, että Korelan linnoinen, Pähkinälinna ja Laatokanlinna valvoivat Laatokalla Novgorodin strategia

etuja ja hengellisinä linnoituksina palvelivat puolestaan Konevitsan ja Valamon luostarit. Ortodoksiset luostarit tukivat ortodoksista uskoa olemassaolollaan ruotsalaisten hyökkäysretkien vaikeina aikoina, jolloin luterilaista uskoa istutettiin väestön keskuuteen. Vieläpä hävityksen vuosina Konevitsan perustajan pyhänjäänökset pitivät ortodoksisen uskon puolta. Kun päätettiin, että ne viedään Derevanitsan luostariin, josta luostarin veljestö oli löytänyt itselleen turvapaikan,

Ruotsin kuningas Kaarle IX, kiihkeä luterilainen, tajusi, ettei hänen politiikalleen ollut eduksi "tukea ja kehittää ortodoksian henkeä Ruotsin maihin rajoittuvilla venäläisalueilla, ja että pyhittäjä Arsenin pyhänjäänösten juhlavalla siirrolla olisi väistämättä juuri tällaisia seurauksia." Niinpä pyhänjäänöksiä ei siirretty ja ne jäivät saarelle ikään kuin luostarin elpymisen takeeksi. On mielenkiintoista, että Pietari Suuri antoi ukaasin luostarin elvyttämisestä vuonna 1718, vaikka hän ei tunnetusti ollut mitenkään myötämielinen munkkeja kohtaan.

Luostari alkoi elpyä, mutta prosessi oli vaikea ja kesti kauan. Vuonna 1785 metropoliitta Gavriilin (Petrov) täytyi sen tähden nimittää Valamon rakentaja Nazari Konevitsan luostarin valvojaksi. Tämän luostarien lähentymisen seurauksena kaksi Konevitsan munkkia, pappismunkki Makari ja munkki diakoni Stefan, saivat mahdollisuuden osallistua lähetystyöhön Amerikassa. Lähetystyön johtajaksi nimitettiin Valamon pappismunkki Joasaf, joka korotettiin arkkimandriitan arvoon. Vuonna 1794 lähetystyöntekijät lähtivät kohti Aleuttien saaria. Heidän uurastuksensa ei mennyt hukkaan ja lähetysaseman johtaja antoi kirjeissään Konevitsan munkkeille erinomaisen arvosanan.

Huhtikuussa 1799 arkkimandriitta Joasaf vihittiin piispaksi Irkutskissa, mutta kun hän oli palaamassa Kodiakin rannikolle, hänen aluksensa murskautui myrskyssä ja kaikki aluksella olleet menehtyivät, mm. isät Makari ja Stefan. Lähetysasemalla kas-tettiin melkein 12 000 ihmistä ja paikalliset

asukkaat ovat pysyneet ortodokseina vielä meidänkin aikanamme.

Vuonna 1790 metropoliitta Gavriil määräsi luostarin rakentajaksi pappismunkki Adrianin (Blinski). Isä Adrian, joka rakasti hiljaisuutta, toi Konevitsaan skiitta- ja erakkola-kilvoituksen. Siten Konevitsan luostarista tuli yksi varhaisista ohjaajavanhustradition keskuksista. Isät Vasilisk Siperialainen ja Zosima, joita rakastivat ja kunnioittivat "sekä luostarin veljet että maallikot", joutuivat jopa lähtemään saarelta Siperiaan päästäkseen monilukuisista pyhiinvaeltajista eroon.

Vuonna 1799 Jumalanäidin konevitsalainen ikoni palautettiin Konevitsaan Derevanitsan luostarista metropoliitta Gavriilin siunauksesta. Se oli Pietarissa kahden kuukauden ajan ja monet parantuivat ihmeellisesti tänä aikana. Uskovaisia varten maalattiin kopio ikonista ja rakentajamunkki Iiarionin aikaan vuonna 1822 Pietariin perustettiin ja pyhitettiin luostarin podvori Zagorodnajjan valtakadulle. Pyhän Hengen päivänä vuonna 1862 syttyi tuhoisa tulipalo, mutta se pysähtyi tämän podvorin muureille, kun Gostinyi Dvorin kauppiat vaelsivat sen ympäri ristisaatossa Konevitsan Jumalanäidin ikonin kopiota kantaen.

Vuonna 1818 rakentajamunkki Ilarion, jonka uurastuksen tuloksena Konevitsan luostarin puurakennukset korvattiin kivisillä, laati luostarille ohjesäännön. Metropoliitta Mihail hyväksyi sen "sieluilie hyödyllisenä" ja se painettiin Synodin kirjapainossa. Siten se on myös toiminut monien venäläisten luostarien ohjesääntöjen perustana.

Konevitsan luostarille kuului melko paljon maatalousmaata. Saarella itsellään oli 764 desjatiinaa maata (1 desjatiina = 1.09 hehtaaria), ja lisäksi luostarielle kuului 1 600 neliösyliä (1 venäjänsyli = 2.1336 metriä) maata Sortanlahdessa. Pärnässä, Alapuustissa ja Sakkolassa sekä kalastusapajia Räisälän pitäjässä. Talonpojille luotiin työpaikkoja, mm. saarelle palkattiin työväkeä. Niinpä Andrei Peskov muisteli, että heinänteko- aikaan luostari palkkasi lisää työväkeä,

Jumalanäidin ihme sokealle. Yksityiskohta Konevitsan Jumalanäidin ikonin elämäkertakonista. Ulla Vaajakallio.

Torppari Dmitri otetaan luostariin 1688.

joskus viisikymmentä. Työntekijän alkupalkka oli 15 markkaa kuukaudessa. Palkan lisäksi he saivat työvaatteet, asunnon ja ruoan. Palkka vaihteli työkyvyn

mukaisesti ja jotkut työmiehet saattoivat ansaita jopa 250 markkaa kuukaudessa.

Lama-aikaan luostarissa oli 60-70 kuuliaisuusveljeä, jotka eivät löytäneet mantereelta minkäänlaista työtä ja olisivat siten kuolleet nälkään, elleivät olisi päässeet Konevitsaan. Ennen talvisotaa, kun taloustilanne hieman parani, työväen ja kuuliaisuusveljien määrä väheni radikaalisti. Samankaltainen tilanne oli koettu jo aikaisemminkin. Arkkimandriitta Izrail oli esimerkiksi saanut henkilökohtaisen kiitoskirjeen keisari Aleksanteri II:lta osoittamastaan lähimmäisenrakkaudesta Suomen katovuosina 1867-1868. Saarella oli perinteisesti asunut tietty määrä maallikoita "laillisen oleskeluluvan turvin rukoillakseen Jumalaa ja opetellakseen elämää luostarissa sekä toimiakseen eri kuuliaisuusastehtävissä." Niinpä vuonna 1905 Konevitsassa oli asunut 158 pyhiinvaeltajaa.

Voimme erikseen tarkastella luostarin suhteita Suomen sotaväkeen vuosina 1917-1940. Sotilaat vuokrasivat Valkean hotellin ja maksoivat siitä vuokraa. Veljestö myi sotilaille polttopuita ja maitoa. Saarelle perustettiin alkeiskoulu upseerien lapsille. Sen kahdessa luokassa oli yhteensä kolmekymmentä oppilasta. Noina vuosina suomalaiset alkoivat kiinnostaa luostarista pyhiinvaellus- ja matkailukohdetta, mutta kävijöitä oli vuosittain yleensä vain 2000-3000. Vuonna 1934 pyhän Nikolaoksen kirkkoon järjestettiin pieni museo kävijöitä varten.

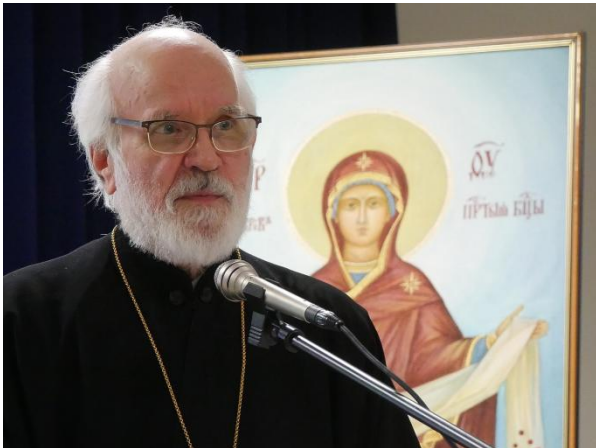
Vuonna 1991 Konevitsan luostari alkoi jälleen elpyä. Se varjelee perustajansa, pyhitettyä Arseni Konevitsalaisen, perintöä, ottaa jälleen vastaan lukuisia pyhiinvaeltajia ja pitää huolta ympäristönsä asukkaiden hengellisistä tarpeista. Vuonna 1991 Suomeen perustettiin Konevitsa ry., ja Konevitsan saaresta tuli ystävyys saari, mikä on erittäin tärkeää näinä vaikeina aikoina.

Esitelmä Viipurin hiippakunnan ja Pyhän Eliaan kirkon arkkienkeli Mikaelin luennoilla Viipurissa 23.11.2017

Rovasti Veikko Purmonen

Filokalia – hengellisen elämän opas

Pyhäältä vuorelta

*Rovasti Veikko Purmosen luento
Pokrovan konferenssissa Helsingissä
15.10.2016.*

Ortodoksisen hengellisen kirjallisuuden kokoelma Filokalia (ven.dobrotoljubie) on syntynyt Athosvuoren luostarissa. Sieltä se on lukuisille eri kielille käännettynä levinnyt ympäri maailmaa, myös Suomeen suomen kielelle käännettynä. Se on vahva hengellinen side Pyhän Vuoren luostareiden ja meidän maamme kristittyjen välillä. Tämän Valamon Ystävien Yhdistyksen julkaiseman viisiosaisen teoksen ensimmäinen osa ilmestyi vuonna 1981 ja viimeinen 1998. Julkaisemista voidaan pitää merkkitapauksena suomalaisen uskonnollisen kirjallisuuden historiassa.

Ilolla on voitu panna merkille, että Filokalia on saanut Suomessa kiitollisen lukijakunnan ja runsaasti myönteistä palautetta. Teoksen ilmestyttyä maan päälehdessä Helsingin Sanomissa muun muassa todettiin, että tämän kirjaklassikon kääntäminen suomeksi on kulttuuri-teko ja hämmästyttävä voimannäyttö. Lehti lisäksi huomautti, että työ vastaa laajuudeltaan ja vaikeudeltaan Raamatun kääntämistä.

Filokalian käännös- ja toimitustyötä voidaan todella verrata 1990-luvun alussa valmistuneeseen uuteen Raamatun suomen-nokseen. Suuri ero on kuitenkin siinä, että Raamatun suomen-nostyön taustalla on ollut laaja asiantuntijakomitea päätoimisine työntekijöineen, kun taas Filokalian kääntäminen ja toimittaminen on ollut muutama hengen työryhmän harteilla. Pääasiallinen vastuu on ollut kääntäjällä, kieliasun tarkastajalla ja teossarjan toimittajalla.

Suurta taitoa ja kärsivällisyyttä vaatineen käännöstyön vanhasta kreikasta suomeksi on suorittanut yksi ainoa henkilö, kreikkalaisessa luostarissa tuolloin kilvoitellut suomalainen sisar **Kristoduli**, jolle työ on ollut luostarissa annettu kuuliaisuustehtävä. Tuskinpa tällainen keskittymistä ja rukouksellista mieltä vaatinut työ muunlaisessa ympäristössä olisi voinut näin hyvin onnistuakaan.

Teoksen sisältöä ja tarkoitusta parhaiten kuvaa sen nimi Filokalia, joka tarkoittaa rakkautta hyvyyteen tai kauneuteen. Siinä on lyhyesti ilmaistu kristillisen uskon ja elämän ydinsisältö. Syvimmiltään tuo rakkaus kauneuteen ja hyvyyteen on rakkautta Kristukseen. Teoksen kirjoitusten kokoamisen ja toimitustyön suorittivat Korinton arkkipiispa pyhä **Makarios Notaras** (1731 - 1805) ja pyhä **Nikodeemos Athosvuorelainen** (1749 - 1809). He molemmat olivat juurtuneet hyvin syväälle idän kirkon hengelliseen perinteeseen.

Filokalia syntyi siten, että arkkipiispa Makarios, joka oli erityisen kiinnostunut pyhien kilvoittelijoiden askeettisista ja mys-

tisistä kirjoituksista, kokosi niitä lukiesaan nimenomaan rukousta koskevien tekstien käsikirjoituksia. Ne hän toi vuonna 1777 Athokselle ja luovutti oppineelle munkki Nikodeemokselle julkaisu kuntoon saatettavaksi. Teoksen toimittamisen yhteydessä Nikodeemos kirjoitti yleisjohdannon, kunkin isän lyhyen esittelyn ja tarvittavat selitykset. Kun toimitustyö oli kahden vuoden kuluessa saatu päätökseen ja julkaisua varten tarvittavat varat kootuksi, käsikirjoitus vietiin painettavaksi Venetsiaan, jossa teos ilmestyi vuonna 1782 monumentaalisenä 1207 foliosivun laitoksena.

Tähän Filokalian ensimmäiseen painokseen sisältyy lähes neljäkymmenen kirjoittajan tekstejä yli tuhannen vuoden ajalta. Vanhimmat niistä ovat 300-luvulta, nuorimmat 1400-luvulta. Paria poikkeusta lukuun ottamatta kokoelman tekstit ovat kreikaksi kirjoitettuja.

Kirjoittajista mainittakoon esimerkiksi sellaiset suuret kilvoittelijaisät kuin **Markus Askeetti**, **Maksimos Tunnustaja**, **Johannes Damaskolainen**, **Johannes Klimakos**, **Simeon Uusteologi**, **Gregorios Siinailainen** ja **Gregorios Palamas**. Valikoimasta puuttuvat kuitenkin mm. sellaiset hengellisen kirjallisuuden klassiset teokset kuin Pseudo-Makarioksen SO homiliaa ja Johannes Klimakoksen "Portaat".

Filokalian johdannossa Nikodeemos painotti, että kokoelman eri tekstejä yhdistää opetus rukouksesta. Erityisesti syvennyttään rukoukseen, josta isät käyttävät nimitystä "mielen rukous", "sydämen rukous", "hengellinen rukous", "puhdas rukous" tai "Jeesuksen rukous". Nikodeemoksen mukaan sitä voivat menestyksellisesti harjoittaa kaikki kristityt, eivät yksinomaan luostari-kilvoittelijat. Siihen tarvitaan vain pätevää ohjausta. Tällaiseen ohjaukseen ja itsenäisestikin käytettäväksi oppaaksi Filokalia on nimenomaan tarkoitettu. Se on Nikodeemoksen mukaan "sisäisen tarkkaavaisuuden aarreaitta, mielen vartija, sisäisen rukouksen mystinen koulu, jumalallistumisen välikappale" Filokalia muodostui käänteenteke-

väksi hengellisen kirjallisuuden alalla. Sillä on ollut hyvin syvälinen vaikutus erityisesti luostareissa, mutta myös niiden ulkopuolella. Kokoelma on levinnyt lukuisina painoksina useilla eri kielillä kaikkialle ortodoksisen maailmaan ja laajemmallekin. Parhailaan teos näyttää saavuttavan suurta suosiota myös lännessä niin ortodoksien kuin toisuskoistenkin keskuudessa.

Filokalia levisi nopeasti myös Venäjälle, jossa se vaikutti suuresti hengellisen elämän elpymiseen 1800-luvulla. Paisi Velitskovski käänsi teoksen slaaviksi alkuperäistä huomattavasti suppeampana kokoelmana, joka julkaistiin Pietarissa vuonna 1793 *Dobrotoljubie-nimisenä*. Siihen sisältyi vain viidentoista kirjoittajan tekstejä. Teos vaikutti merkittävästi Venäjän luostarilaitoksen uudistumiseen ja erityisesti ohjaajavanhusjärjestelmän elpymiseen. Tärkeäksi hengelliseksi keskuukseksi muodostui mm. Optinan erakkoluostari, jossa vaikuttivat lukuisat suuret ohjaajavanhuset, mm. **Leonid** (1768 - 1841), **Makarios** (1788 - 1860) ja **Ambrosius** (1812 - 1891).

Piispa **Ignati Brjantsaninov** (1807 - 1867) julkaisi uuden laajennetun painoksen Filokaliasta ja erakkopiispa Feofanin kääntämänä ilmestyi viisiosainen venäjänkielinen laitos vuosina 1876 - 1890. Tässä teoksessa on 42 isän kirjoituksia, myös useita tekstejä, joita ei ole alkuperäisessä kreikkalaisessa laitoksessa. Toisaalta joitakin alkuperäisen kokoelman tekstejä on jätetty pois.

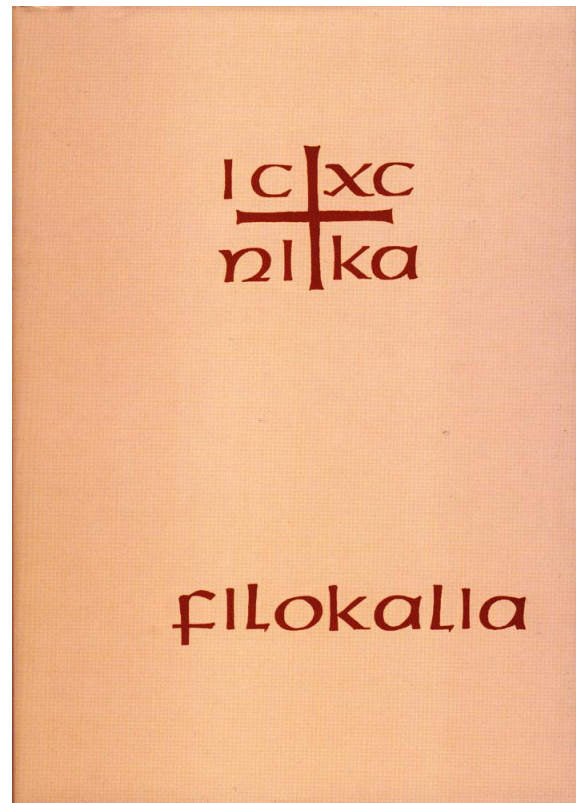
Filokalian innoittaman uudistusliikkeen hedelmiä on myös Kazanissa vuonna 1884 julkaistu tuntemattoman tekijän kirjoittama "Vaeltajan kertomukset", joka on ilmestynyt myös suomeksi vuonna 1977. Tämä suuren suosion saavuttanut teos kertoo köyhästä vaeltajasta, joka osti kahdella ruplalla hengelliseksi oppaakseen Filokalian ja vaelteli sitten ympäri Venäjää Jeesuksen rukousta harjoittaen.

Jeesuksen rukous, jota koskevia opetuksia Filokalia erityisesti sisältää, on yksi

tapa pyrkiä lakkaamattomaan sisäiseen rukoukseen. Se on rukous, joka edellyttää äärimmäistä keskittymistä, siinä isien opetusten mukaisesti "mieli on sydämessä". Se tarkoittaa, että pitää rukoilla ei pelkästään järjellä, vaan myös tunteella, ei vain aivoja käyttäen, vaan myös sydämen antaumuksella. Lyhyesti sanoen: koko ihmisen pitää rukoilla. Isien mukaan paras keino tämän lakkaamattoman sisäisen rukouksen saavuttamiseksi on juuri Jeesuksen rukous, jonka yleisin muoto on "Herra Jeesus Kristus, Jumalan Poika, armahda minua syntistä". Tämä rukous on siis kuitenkin vain välivaihe tiellä lakkaamattomaan sydämen rukoukseen.

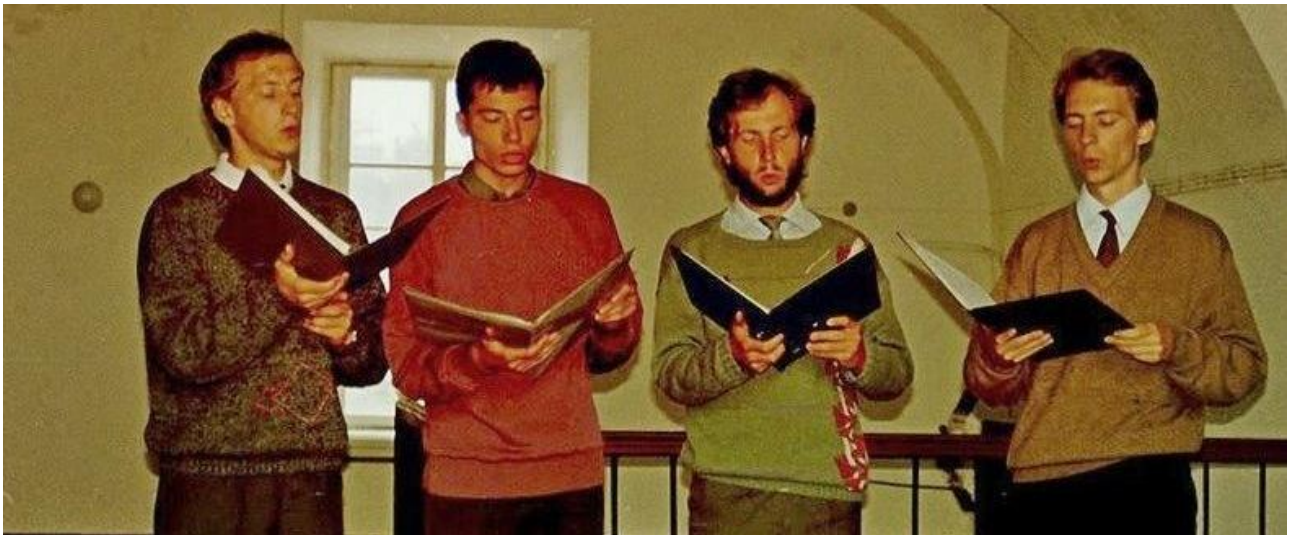
Rukouksen ja yleensä kristillisen kilvoituksen perimmäisenä päämääränä on yhteyden saavuttaminen Jumalan kanssa. Useat isät opettavat, että tie Jumalan yhteyteen on kolmivaiheinen. Ensimmäinen vaihe on hyveiden harjoittaminen (praksis), jossa lähtökohtana on katumus eli mielenmuutos (metanoia). Katumus johtaa raitishenkisyyteen eli valppauteen (nepsis). Vähitellen kehittyy hengellinen arvostelu kyky (diakrisis), joka tarkoittaa kykyä erottaa hyvä pahasta ja aito epäaidosta. Sen avulla kilvoittelija oppii varjelemaan sydäntään ja taistelemaan himoja vastaan.

Toinen vaihe Jumalan yhteyteen pyrittäessä on luonnon mietiskely tai katselu (fyisikf). Tämä vaihe tarkoittaa sitä, että ihminen pyrkii näkemään Jumalan luomakunnassa - kaikessa näkyväisessä. Kolmas vaihe on Jumalan välitön näkeminen, ei ainoastaan luonnossa, vaan myös luonnon yläpuolella. Silloin ihminen kohtaa Jumalan välittömästi rakkaudessa. Tätä kokemusta on kuvattu sanalla teoria (theorfa), mikä tarkoittaa Jumalan välitöntä katselemista. Ensimmäinen vaihe on isien mukaan aktiivinen ja osallistuva kilvoituselämä. Toinen ja kolmas vaihe edustavat enemmän kontemplatiivista, mietiskelyyn ja hiljaisuuteen pyrkivää kilvoituselämän muotoa.

Filokalian isät opettavat, että rukouksen kautta avautuvalla tiellä Jumalan yhteyteen kilvoittelija voi edetä **katafaattisesti** tai **apofaattisesti**. Katafaattisen eli positiivisen lähestymistavan mukaan Jumalaa voidaan kuvata sanoilla ja myös rukous voi saada sanallisen muodon. Apofaattisen eli negatiivisen lähestymistavan mukainen tie taas on kieltämisen tie. Siinä kilvoittelija pääsee sanojen tuolle puolen, hiljaisuuteen, lakkaamattomaan sydämen rukoukseen ja Jumalan välittömään katselemiseen, jossa sanoja ei enää tarvita. Tuossa tilassa ei enää puhu ihminen, vaan Jumalan puhuu ihmiselle, joka on avautunut kuuntelemaan.

Juuri tällaiseen hiljaisuuteen, sanojen tuolle puolen, Jumalan välittömään katselemiseen ja kuuntelemiseen Filokalian isät kutsuvat sekä luostareissa kilvoittelevia että maailmassa eläviä. Erityisesti meille, meluisan ja informaatiotulvan täyttämän ajan ihmisille, tuon kutsun kuuleminen voi avata tien uuteen hengelliseen ulottuvuuteen ja sisäiseen eheytymiseen.

Kuin silloin ennen... Vuonna 1992.

Konevitsa-kvartetti laulanut jo 25 vuotta

Konevitsan luostarin toiminnan alkaessa uudelleen 1991 joukko pietarilaisia kirkkomusiikin opiskelijoita alkoi kesäisin avustaa luostarin palveluksissa. Jo luostarin toisena toimintavuonna heistä muodostui neljän hengen lauluryhmä, joka Igor Dmitrievin johdolla otti nimekseen Konevitsa-kvartetti.

Konevitsa-kvartetin 25-vuotisjuhlakonsertissa Pietarin filharmonikkojen pienessä salissa 10. marraskuuta kvartetti esiintyi kokoonpanossa **Igor Dmitriev, Maksim Bridge, Julian Danshin ja Eugene Husin**. Konsertti oli loppuunmyyty. Igor Dmitriev on toiminut nämä vuodet kvartetin taiteellisena johtajana.

Juhlakonserttiin igumeni **Aleksandr** toi Viipurin ja Priozerskin piispa Ignatin ja luostarin veljestön tervehdykset ja kiitokset. Kuoroa kiitti myös Konevitsan Pietarin podvorin esimies, isä **David**. Konsertissa esiintyi myös laulutaiteilija **Julia Ho Tay**, Iverija-ryhmä ja Terem-kvartetti.

Konevitsa-kvartetti on esiintynyt Venäjän ja Suomen lisäksi mm. Englannissa, Yhdysvalloissa, Ranskassa, Italiassa ja Kiinassa. Vuosittain kvartetti on esiintynyt Uuden Valamon luostarissa Heinävedellä ja avus-

tanut luostarin palveluksissa. Osalla konserttituotoista kvartetti avustaa luostaria.

Arkkipiispa Leo myönsi kvartetille piispallisen siunauskirjan 2016.

Viime kesänä Konevitsa-kvartetti saavutti kuuluisuutta, kun se esitti Niiralan raja-
asemalla Katjusha-laulun suomalaisten rajaviranomaisten toiveen mukaisesti. Yksi rajatarkastaja oli ollut kvartetin konsertissa ja tunnisti tarkastukseen tulevat laulajat. Esitys levisi videotallenteena laajasti Suomen ja Venäjän medioissa. - HJ

САНКТ-ПЕТЕРБУРГСКАЯ АКАДЕМИЧЕСКАЯ
ФИЛАРМОНИЯ
имени Д.Д.ШОСТАКОВИЧА
МАЛЫЙ ЗАЛ имени М.И.ГЛИНКИ
сезон 2017/2018

Пятница 10 ноября 2017 года

КОНЕВЕЦ-КВАРТЕТ
Юбилейный концерт 25 лет

В программе:
народные песни,
церковные песнопения,
музыка русских композиторов 19-20 вв.,
а также поздравления участников концерта.

6+

Специальные гости:

ТЕРЕМ-КВАРТЕТ, Ансамбль ИВЕРИЯ,
Засл. артист России **Алексей Массарский** (виолончель),
Юлия Хотай (сопрано)

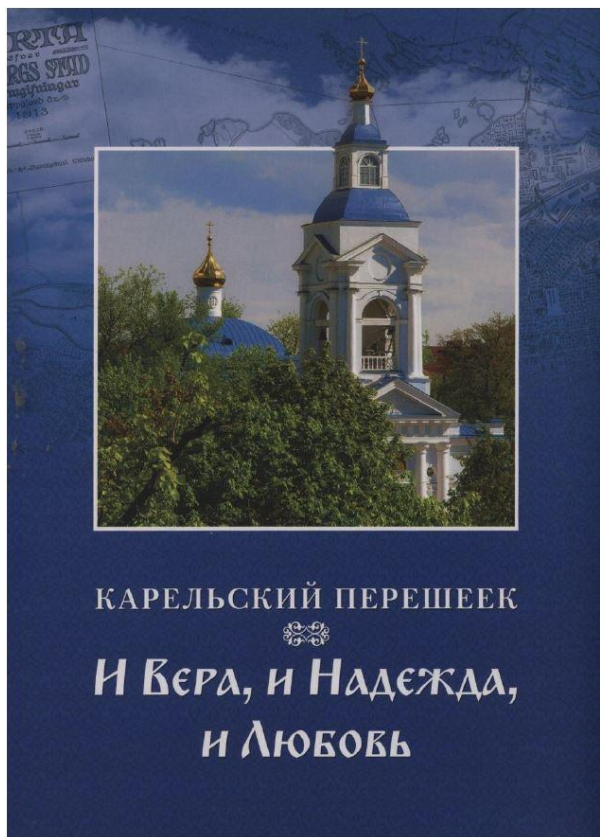
Благодарим Ателье Натальи Лихачевой
за помощь в создании костюмов

Начало в 19:00

KARJALAN KANNAS: USKO, TOIVO JA RAKKAUS

Päätoimittaja Dmitri Semenov esittelee teosta piispa Ignatille.

Suosittelen pistäytymistä Viipurin kaupunginkirjastoon. Sieltä tätä löytyy!

Viipurilaisen Favorit Vyborg –yhdistyksen julkaisema Viipurin hiippakunnan 125-vuotisjuhlateos Karjalan kannas: Usko, Toivo ja Rakkaus esittelee kuvin ja lyhyin tekstein ja runoilla hiippakunnan, sen seurakuntien ja luostareiden historiaa.

”Tunteet ja ajatukset, jotka esitetään runollisessa muodossa, päätyvät sydämeen”, sanoi Favorit-yhdistyksen puheenjohtaja, Viipurin kaupungin neuvoston jäsen **Aleksandr Petrov** kirjan julkistamistilaisuudessa.

Kirjan tekstit ja runot ovat Venäjältä. Yhdistettyinä kirjan kuva-aineistoon, joka on pääasiassa Kuopiosta ortodoksisesta kirkkomuseosta Riisasta, Suomen Armeijan TK-kuvaajilta ja yksityistä kokoelmista, käy niin, että kirja päättyy lukijansa ja selailijansa sydämeen.

Viipurin kaupunginjohtaja **Gennadij Orlov** kiitti kirjan kustantajaa ja tekijöitä siitä, että he tekevät Viipurin ja viipurilaisten historiaa tunnetuksi nykyviipurilaisille.

Karjalan kannas –kirjan päätoimittaja **Dmitri Semenovin** mukaan kirjan aineistoa koottiin puolentoista vuoden ajan. Hän ja toimittajat kiersivät hiippakuntaa ja sen seurakuntia. Aineistoa kertyi niin paljon, että vain osa siitä on päätenyt 334-sivuiseen, isokokoiseen julkaisuun.

Konevitsan historiaa teoksessa esitellään 23 sivulla. Useimmat kuvat ovat SA-kuvia.

Juhlakirjan painosmäärä on rajattu, mutta Viipurin-kävijät voivat käydä tutustumassa siihen taas huippukunnossa olevassa Viipurin kaupungin kirjastossa, ns. Alvar Aallon kirjastossa.

Karjalan kannas: Usko. Toivo ja Rakkaus –kirja valmistui Viipurin ja Priozerskin piispa Ignatin siunauksella. Teos luovutettiin hänelle Viipurissa 25. marraskuuta.

HJ

OPPIKESKUSTELUJEN SATOJA VENÄJÄKSI, SUOMEKSI JA ENGLANNIKSI

Oppikeskustelut Venäjän ortodoksisen kirkon kanssa (1970-) ovat pisimpään jatkunut ekumeeninen keskustelutarja Suomen evankelis-luterilaisen kirkon käymien teologisten dialogien joukossa.

Tämä venäläissuomalainen keskustelu on antanut omalta osaltaan ekumeenista ja teologista pääomaa muihinkin oppikeskusteluihin sekä luterilaisen kirkon teologisen itseymmärryksen ja käytännön työn teologisten perusteiden pohdintaan.

Kristillisen opinkäsityksen ja varhaisen kirkon opinmuodostuksen tuntijana tunnettu piispa emeritus **Juha Pihkala** oli mukana näissä oppikeskusteluissa vuosina 1977-2005.

Juha Pihkala on pitänyt esillä Venäjän ortodoksisen kirkon ja Suomen evankelis-luterilaisen kirkon teologisen dialogin antia esimerkiksi Inkerin kirkon koulutuskeskuksen luennoitsijana. Koulutuskeskuksen luennoitsijoina on ollut myös Pietarin hengellisen akatemian opettajia.

Nyt Juha Pihkala on analysoinut ja koonnut yhteen teologisista dialogeista julkaistujen yhteisesti muotoiltujen teesi-annin.

Tuloksena on syntynyt kirja, josta avautuu käsitys ortodoksien ja luterilaisten yhteisestä opista yhteisen kristillisen uskon ilmentymänä, kuten se tämän keskustelutarjan pohjalta hahmotuu vuosien 1970-2011 keskusteluissa.

Kirkkohallituksen ulkoasiain osasto on julkaissut teoksen venäjän- ja englanninkielisenä kirjana ja verkkojulkaisuna.

Venäjän ja Suomen taivaalliset suojelijat: Aleksanteri Nevalainen ja Piispa Henrik.

Kirja on nyt ilmestynyt myös suomeksi otsakkeella Juha Pihkala, Uskon ja rakkauden tie. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Venäjän ortodoksisen kirkon dialogin pohjalta hahmotettava yhteinen oppi. 211 s. Kirjapaja 2017.

Englanninkielisen julkaisun otsakkeena on Faith and love. Shared doctrine reached on the basis of the dialogues of the Evangelical Lutheran Church of Finland and the Russian Orthodox Church

Venäjänkielinen julkaisun otsake on Вера и любовь. Общая доктрина, сформировавшаяся на основании диалога между Финской Евангелическо-лютеранской Церковью и Русской Православной Церковью.

Verkkojulkaisut löytyvät osoitteesta [http://www.ekumenia.fi/etusivu/ajankohtaista -
_aktuell/oppikeskustelujen satoja uute
na julkaisuna/](http://www.ekumenia.fi/etusivu/ajankohtaista_-_aktuell/oppikeskustelujen_satoja_uute_na_julkaisuna/) suomenkielinen laitos löytyy hyvin varustetuista kirjakaupoista.

HJ

Pyhittäjä Arsenin elämäkertaikoni. Tuula Murtola.

KONEVITSA RY:N VUOSIKOKOUS

lauantaina 10.2.2018 klo 13

Helsingin ortodoksisen seurakunnan seurakuntasalissa, os. Unioninkatu 39 (sisäpiha). Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat.

Ks. Konevitsa ry:n säännöt.

*Igumeni **Aleksandr** kertoo viimeisimmät uutiset Konevitsasta ja Konevitsan museon hoitaja **Anna Voskresenskaja** luostarin 625-vuotisesta historiasta.*

Tervetuloa!

Konevitsa ry:n hallitus

KONEVITSA RY:N SÄÄNNÖT

...

8 § VUOSIKOKOUS

Vuosikokouksessa käsitellään seuraavat asiat.

- 1) kokouksen avaus
- 2) kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
- 3) valitaan kokouksella puheenjohtaja, sihteeri ja kaksi pöytäkirjantarkistajaa
- 4) hyväksytään esityslista
- 5) esitellään yhdistyksen kuluneen vuoden toimintakertomus
- 6) esitellään yhdistyksen kuluneen vuoden tilikertomus ja tilinpäätös
- 7) kuullaan tilintarkastajien lausunto
- 8) vahvistetaan tilinpäätös
- 9) päätetään vastuuvapaudesta
- 10) hyväksytään kuluvan vuoden toimintasuunnitelma
- 11) päätetään jäsenmaksun suuruudesta
- 12) hyväksytään kuluvan vuoden talousarvio
- 13) päätetään kunniajäsenistä
- 14) valitaan yhdistyksen puheenjohtaja, joka toimii hallituksen puheenjohtajana
- 15) valitaan hallituksen jäsenet ero-
vuoroisten kolmen (3) tilalle

- 16) valitaan yksi (1) tilintarkastaja ja hänelle varamies
- 17) käsitellään muut hallituksen tai jäsenten esittämät asiat
- 18) kokouksen päätös

Jäsenten kokouksissa esittämät asiat voidaan ottaa niissä käsiteltäviksi, ei kuitenkaan päätettäviksi. Jos jäsen haluaa jonkin asian yhdistyksen kokoukseen päätettäväksi, tehköön kirjallisen esityksen hallitukselle niin hyvissä ajoin ennen kokousta, että hallitus ehtii määritellä kantansa siihen.

...

KONEVITSA RY

OSOITTEENMUUTOKSET

Kun osoitteenne vaihtuu, ilmoittakaa siitä mieluiten Konevitsa ry:n kotisivulla www.konevitsary.fi olevaa Ota yhteyttä -linkkiä käyttäen. Voi myös soittaa, tekstata, lähettää sähköpostia tms. Yhteystietoja on enemmän sivulla 3.

MITEN KONEVITSA RY:N JÄSENEKSI?

Tämä tiedote on postitettu yhdistyksemme jäsenille ja yhteistyötahoille.

Voitte kutsua uusia jäseniä yhdistykseemme ja pyytää heitä ilmoittautumaan www-sivuillamme olevan linkin kautta <http://www.konevitsary.fi/40>.

Tiedotteen netistä lukeneet voivat käyttää samaa linkkiä.

Lähtettäjä:

Konevitsa ry
Soittajantie 3 L 85
FIN-00420 Helsinki

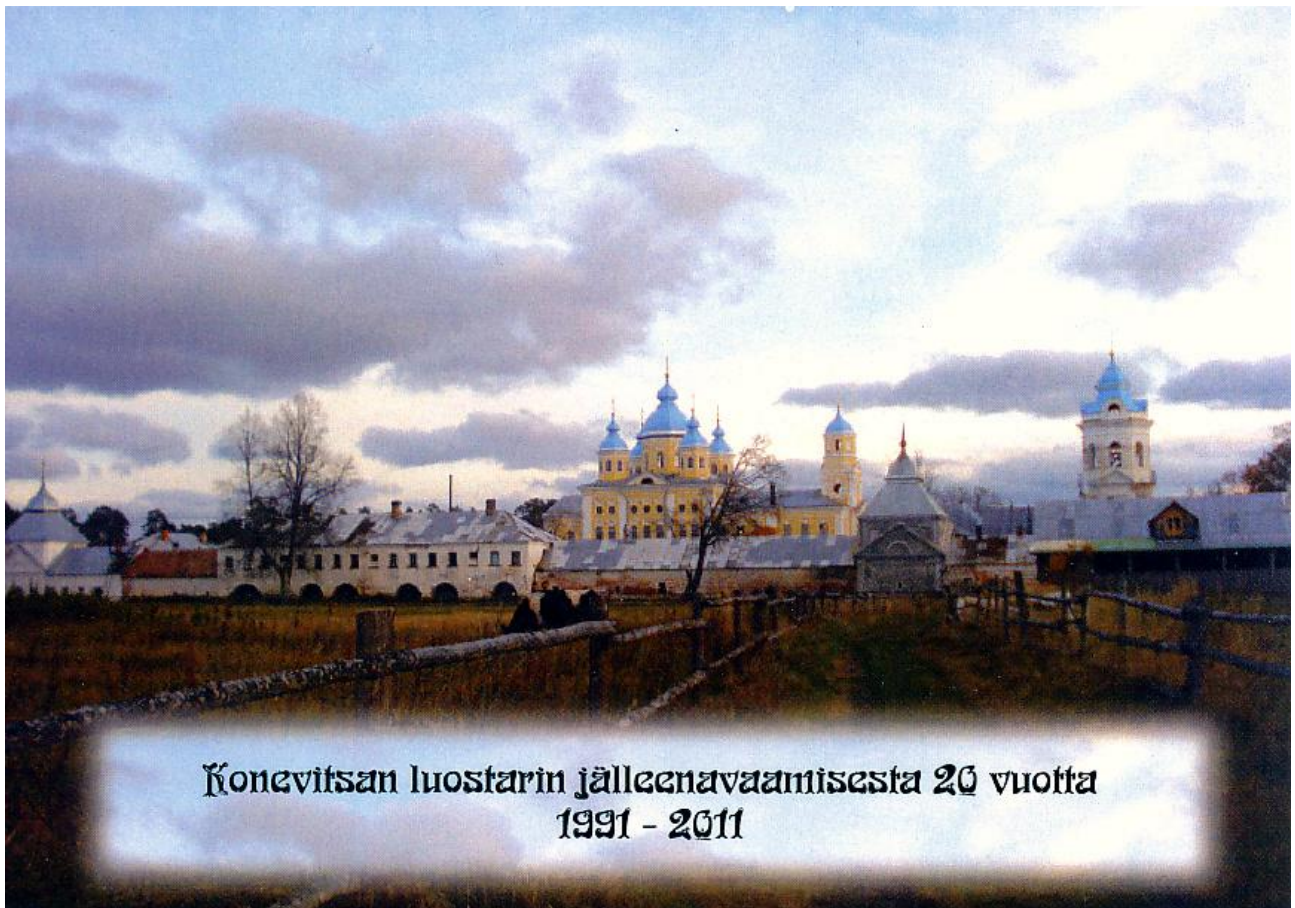

Foto: Helena Pavinskij. Julkaisija Konevitsa ry.

Postikortteja Konevitsasta

Konevitsan luostari ja myös Konevitsa ry ovat julkaisseet vuosien varrella postikortteja Konevitsasta. Varmasti on olemassa muitakin kortteja. - ihan vanhemmiltakin ajoilta.

Nyt kun yhdistyksemme on täyttänyt 25 vuotta ja luostari täyttää kohta 625 vuotta, on aika koota näistä korteista ainakin digitaaliset kopiot arkistoomme ja myös www-sivuillemme.

Jos ja kun sinulla on tällaisia kortteja, lähettäisitkö niistä molemmin puolin skannatut kopiot sähköpostiini. Erityisen toivottavia ovat kopiot korteista, jotka ovat kulkeneet postissakin. Mutta kaikki ovat tervetulleita.

Heikki Jääskeläinen
heijaa@saunalatti.fi